

Jsem naživu

Dana Kučerová

Obsah

Květen 2008.....	2
Červen 2008.....	4
Jsem naživu.....	4
V nemocnici.....	5
V červenci.....	7
Vzpomínky Ilči, mamky, taťky a Radka.....	9
Liberec	14
Chotěboř.....	15
Doma	16
Denní stacionář	17

Je ženou, která ještě nedávno žila běžným životem. O tom, že je, mohla vyprávět v drobných vsuvkách mezi řádky, stejně dobře, jako přímo z očí do očí, když toho bylo zapotřebí. Jenže se to změnilo, stala se ženou, která, kromě jiných starostí, přišla o schopnost mluvit, psát a číst. S Danou Kučerovou jsem se seznámil ve stacionáři. Snažili jsme se znova naučit mluvě, rozeznávání a spojování písmen, slov, později i čtení a psaní. V lednu až únoru 2013, mi v rámci tréninku „školních dovedností“, diktovala svůj příběh. Za jednoduchými a mateřským jazykem stroze uchopenými větami se skrývá nejedno bohatství.

Jiří Štágl, 4. 3. 2013

Květen 2008.

Byla jsem zaměstnaná na více místech. Před mateřskou jsem pracovala jako prodavačka ve společnosti Jatka Český Brod. Práce v masně mi moc nevyhovovala. Lidi mám ráda a chtěla jsem pracovat jako pracovník v sociálních službách, proto jsem si začala dělat kurz k získání oprávnění. Mojí sestře Ilče, zkušené pracovníci v této oblasti, se to moc nelíbilo. Na kurzu nás bylo dvanáct žen a všechny jsme si sedly. Organizovala to firma Sluníčko a snad jen tolik, že jsem se těšila na novou práci. Již jsem se viděla v nové práci. 21. 3. 2008 jsem si podala žádost na místo osobní asistentky pro Centrum služeb pro zdravotně postižené v České Lípě a zároveň jsem si představovala, že založím firmu na realizaci snů.

Na jednom setkání v rámci kurzu jsem si napsala, jaké to se mnou bude za pět let.

Po 5 letech jsem úplně vyrovnaná se svými stíny. Šatník byl pozměněn a už jen já rozhoduji o tom, co budu nosit.

Moje děti jsou ty nejbáječnější stvoření v mém životě a život bez nich by byl mnohem těžší a možná bych bez nich někdy nenalezla sama sebe a tím chci poděkovat přírodě, že mě tak obohatila.

Podařilo se mi napsat a vydat knížku CO NAPSAL SÁM ŽIVOT, která se stala nejenom u nás bestselerem a pořád je o ní zájem. Takže pracuji na volném pokračování se svým týmem.

Jinak jsem si uskutečnila svůj sen a postavila jsem centrum snů. Toto centrum poskytuje lidem pohodu, uvolnění, porozumění, lásku i pomoc. V obtížných životních situacích dostanou po čem touží, dostanou pomocnou ruku. Odbornou péči. Naleznou tam klid a uspokojení. Péči o tělo i duši, o zdraví.

Taky je to ráj pro děti, které přijdou s rodiči anebo sami z ulice. Moji kolegové pracují s dětmi a rozvíjejí jejich klady. Výrobek každého dítěte, a nejenom dítěte, se umístí v areálu, pokud si ho dítě nebude chtít odnést domů. To necháváme na jejich volbě. Mohou přijít na kávičku, posedět a pozorovat, jak já ráda říkám „být v jiné dimenzi souznění“.

Mimo jiné v našem centru naleznete i kadeřníka, kosmetiku, pedikúru, masáže, jógu i seznamku. Poradíme, co se týče oblečení, co a jak. Salón pro plnoštíhlé s možností šití na míru. Také tam máme dobře odzvučenou místnost s velkým boxovacím pytle a boxerky, kdyby bylo potřeba.

Nerada bych zapomněla na svého muže, který se stal mou oporou v uskutečnění mého snu, a dnes můžu s jistotou říci, že žije pro náš společný sen, dělat lidi šťastnějšími.

Červen 2008.

Jsem naživu.

Jsem na skále. Jsem v horách.
Jsem v divočině. Je tam vlhko.
Ležím na nosítkách. Hrozně
dlouho jsem v leže. Někdy
říkáme: „Nechci vidět nohu.“
Tedy nechci nikam jít.

Chci tam zůstat.

Usnu.

Cestuji do Maroka. Tam jedu na
kole. Projíždím krajinu. Bydlím
v nádherném městě.

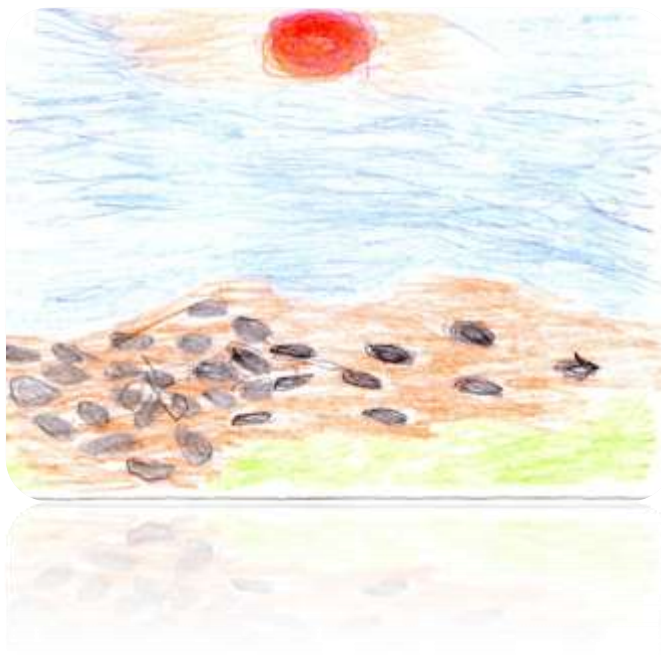
V nádherném prostředí. Vidím to, jako na dlani. Jedu dál. Jedu do Chorvatska. Tam jsem byla jednou a nádherně jsem si to užila, akorát tam nebylo místo. Tak jsem jela do Říma a tam jsem procestovala kus země. Taky jsem byla na kolonádě, pak jsem našla rodinu Michala Jacksona a bydlela jsem tam tři dny a bylo to prima akorát, že jsem pospíchala, abych to všechno stihla. Pak jsem byla v gondole v Benátkách. Pak jsem byla na tržnici. Tam jsem si prohlížela krámky a vzpomněla jsem si na čtyři lidi: mamku, taťku, segru a Radka.

Cestovala jsem asi čtrnáct dní.

Na konci cesty bylo bílo, tedy jakoby nic a jeden, dva páry. Cesta se zužovala, ale já jsem chtěla pryč. Zpátky za Radkem.

Jo a ještě v nemocnici. Jsem v místnosti. Vidím člověka. Asi jsem to já. Ale to se mi nelíbilo. Raději jsem cestovala. Nevím, jestli se mi to zdálo nebo ne. Ležím, koukám a vidím vozíčkáře pana Vaška. Jenom nevím, jestli se mi to zdálo nebo ne. Probudila jsem se a říkám: „Dobrý den.“ Ale nepoznala jsem nikoho. Žádný taťka, mamka. To až za chvílku.

Já jsem nemluvila, ale chtěla jsem mluvit. Kývala jsem. Mávala jsem. Dávala signály.

V nemocnici

10. 6. 2008 jsem se znova narodila. Ten den si pamatuji, akorát nevím, jestli bylo skutečně 10. června. Hrál rádio a slyšela jsem nádherné písničky. Jsem ráda, že mám zavřené oči a poslouchám písničky.

Někdy.

Žiji. V nemocnici je to takový tvrdý. Ale já jsem se narodila v nemocnici, jako v království. Jsem tam doma.

6. 7. 2008

Chtěla jsem říct: „Mám tajemství, dala bych si řízek.“

Poprvé sedím na posteli a líbí se mi to. Sedím a opírám se o sestřičku. Líbí se mi sedět. Mám balzám na rty, vím, jak se používá. Dávám si ho do nehybné ruky.

Radek mi řekl, že jsem se narodila 19.7.1973 a mě to došlo.

8.7.2008

Chodí ke mně taťka, mamka, Ilča (sestra) a Radek (manžel).

Všechny dobře znám. Víím, co jsou zač. Ilča si zapisuje, co se děje. Přinesla obrázkové slovníky a chce mě učit mluvit. Rozumíme si. Chci mluvit. Nemluvíím. Pusa neposlouchá. Kývám, mračím se, naznačuji. Ilča rozumí, že bych si dala nudlovou polévku.

Přišli i babička Maruška a děda Petr a vzpomínají na staré časy.

Ilča mi ukazuje fotky. Poznám Radka s kytarou. Ilča přemýšlí o pomoci, o využití dobrovolníků a tlumočnicka. Také mě zkouší kolik je 1+1. Víím, že to je dva.

9.7.2008

Přijela babička Maruška. Cítím se dobře. Řekla jsem: „Dobrý den.“ Myslím, že jsem to jednou řekla i v komatu. Babička donesla okurkový salát. Cítila jsem vůni salátu. Chutnal mi. Poznala jsem babičku Janu, Evičku a Zuzku.

Primář řekl: „Ty vado. Je mladá. To zvládne.“

Jsem veselá. Směju se. A směju se hodně.

11. 7. 2008

Návštěvy přicházejí v pláštích. Mám zánět. Beru antibiotika. Už jsem se byla koupat na zvedáku a v křesle. Jsem ostříhaná. Usmívám se.

10. 7. 2008

Přišel Radek s mamkou.

Umyli mi vlasy.

12. 7. 2008

Přišli děda, Vendulka, Ilča. Umím sama sedět na posteli. Ilča říká, že vnímá protitlak mé ochrnuté pravé ruky. Snědla jsem škvarkovou placku. Sama piji z láhve.

Mám rozpíchané tělo. Do těla mi vedou hadičky. Cítím je v rukou, v nohou. Je to nepříjemné. Šestkrát, sedmkrát mi napichovali kanylu. Tři dny klid a pak znova. Takhle se to vleče čtyři měsíce.

Chci od Ilči namasírovat záda. Ale říci to je složité. Drbání zad.

Půjčují mi dědův mobil. Umím z něj telefonovat i jej vypnout. Volám Radkovi. Zavolám, zvednu a říkám: „R ....r ...r .... Radek“. Volám i tetě Daně.

13. 7. 2008

Přišli Bohoušek, mamka a Ilča.

Zase jsem telefonovala. Masírovali mi palce u nohy. S chutí jsem si dala mandarinku a bábovku.

Zpívali jsme. Pěkně jsme zpívali. Jsme pěvecká rodina. Dříve, když jsme třeba jeli autem na Moravu, tak jsme zpívali celou cestu. Je to divný, ale zpěv jsem nezapomněla. Mohla jsem zpívat, ale mluvit ne. Dokázala jsem s nimi zazpívat dvě až

tři písničky. Zpívala jsem: Strč prst skrz prst a Chajda. Melodie jsem znala všechny. Ležela jsem na jednotce intenzivní péče a vesele jsme zpívali. Leželi tam ještě další dva pacienti a poslouchali.

V červenci

Je to malý ... a dlouhý ... není to těstovina ale je to blízko .... je to, jak to říct ... P ... po .. po .. po .. potravina.

Hodinu jsme se doplňovali, abychom zjistili, co to je a výsledek je, že je to rýže. Pamatuji si to jako dnes. Je to divný, ale pak už jsem to poznala: r... r... rýže.

Poznávám písmenka. V matematice to je lehčí, ale v češtině ne. Protože to moc trvá. Za každým slovem je značné úsilí. Říci slovo je vyčerpávající, složit větu je někdy nemožné.

Mnoho věcí jsem nevěděla. Radek mi řekl, že mám dvě děti. Divila jsem se: „Dvě? Proč? Holku a kluka? A jak se jmenují?“ Kaťa a Tomáš. „To je síla.“ Káťa je starší o jeden, dva, tři, čtyři, pět, šest let. „Aha.“

Byla jsem překvapená.

Dozvěděla jsem se, že jsem byla nebo jsem kuřačka.

Hanka, kamarádka od mamky, mi masírovala záda a nohy. Masírovala dlouho, příjemně a kvalitně.

Z nitek či útržků si také jasně pamatuji, jak jsem si uvědomila, že nohy jsou moc důležité.

19. 7. Slavili jsme moje narozeniny. Přišli: mamka, Bohoušek, taťka, Vendulka, Ilča, Efka se Zuzankou a Vaškem a moji miláči s Radkem. Bylo to prima.

Nedokázala jsem vždy všechno říct, co jsem chtěla. Byla jsem na operaci slepého střeva. Možná to nebylo nutné, šlo o zánět, který pak léčili antibiotiky.

Někdy mě převezli na vyšetření. Jela jsem sanitkou do Rumburku. Já jsem ležela a čtyři pacienti seděli. Cesta byla nepříjemná. Na vyšetření mi dávali hadičku do úst, ale nevadilo mi to. Zpátky jsem ležela na boku a hluboce jsem spala až do Lípy. Ilča si zapsala, že jsem byla na CT mozku a že pan doktor říkal, že kromě pravostranného ochrnutí by se vše mohlo uzdravit (paměť, řeč, mentální úroveň)

V září jsem se dostala do normálu i tím, že jsem dostala menstruaci. Byla to síla. Trvalo to čtrnáct dní.

Přišly kamarádky čarodějnice. Tři přítelkyně. Dvě z nich jsem poznala před jedenácti lety v nemocnici, když jsem čekala Káťu. Zнала jsem jejich jména, ale neuměla jsem je vyslovit. Bylo to prima. Poznala jsem, že žijí.

Chodila tam za mnou i Gábina. Poznali jsme se v práci ve Fereru, když jsem byla ještě mladá. Hodně často za mnou přišla a pobyla se mnou. Snažila se přijít vždy dvakrát v týdnu. Dříve jsem mluvila a ona poslouchala. Teďka v nemocnici ona mluvila a já jsem poslouchala. Byla těhotná. Hodně mluvila. Bylo to příjemné.

Chodila taky přítelkyně Šišová – Polidová. Známe se ze základky, byli jsme „free“, byli jsme semknuté. Rodiče nezářili, ale mně to tehdy bylo jedno. Má dvojčata proto nechodila tak často. Připadá mi, že mít dvojčata je namáhavý. Má kluky.

Kamarádka jako smrt. Moc dobrá kamarádka z učiliště. Nemohla jsem si ji vynachválit. Po zkouškách jsme se dlouho neviděly. Potkaly jsme se pak později. Bydlela vedle. Zase kamarádky. Potom mě viděla na vozíku a odcizili jsme se. Skoro sousedky a konec. Je mi to líto. Na vozíku a konec.

V září jsem poprvé venku z nemocnice. Jsem na vozíku. První člověk, kterého jsem venku potkala, byl Masík (přezdívka pana xxx). Spolužák Ilči. Hned jsem ho poznala. Taky mě poznal. Myslím, že jsme se nepozdravili. Dívali jsme se na chvíli do očí. V životě šel špatným směrem. A dopad špatně. Rodina ho zavrhla.

Venku jsem byla v rozšlápnutých černých botách na zip a bylo to moc fajn. Dobře se mi v nich chodilo.

Radkovi jsem dala plnou moc, aby mě mohl ve všem zastupovat.

Vzpomínky Ilči, mamky, tat'ky a Radka

Dašku učím znova mluvit. Beru obrázkové učebnice. Konzultuji s logopedem doc. Neubauerem. Dašce mám donést pití, zpěvníky s obrázky, velkou abecedu.

Daška nelelkuje, má osobního trenéra: dědu.

4. 8. 2008. Dneska nám říkala: „A to je ta krásná země, země Česká, domov můj.“
Začala s rehabilitací.

Včera ji navštívil děda z Ústí nad Labem, je mu osmdesát čtyři let. Udělal ji velikou radost, že přijel.

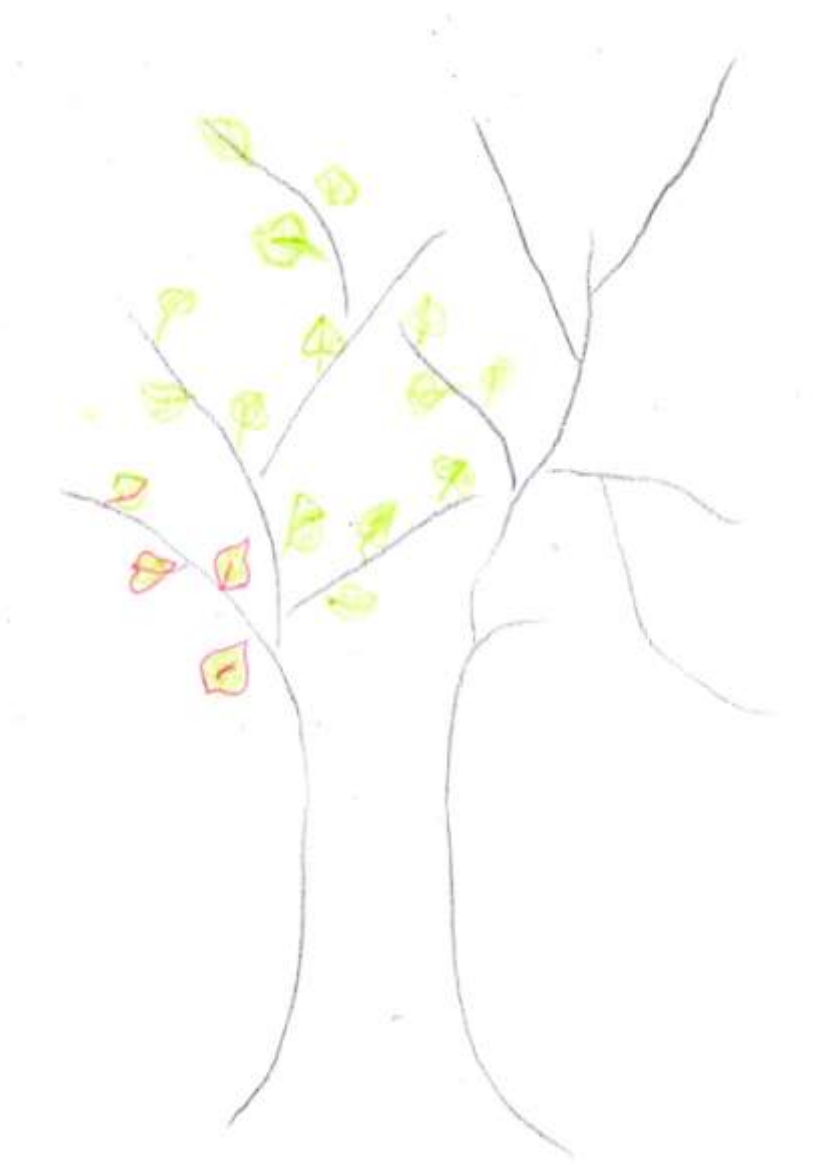
Přišly rehabilitační sestry a poprvé se posadila a opřela se o obě ruce.

Fyzioterapeutka Janoušková napsala: *Dnes paní Kučerová seděla podruhé v posteli s nohama z postele s oporou druhé kolegyně Marie Šindelářové za zády. Vydržela sedět déle a snažila se i ušními svaly. Pokračování zítra a určitě to bude zase o kus lepší.*

Vítám všechny, kdo pomáhají Danušce.

Musíme se převlékat, protože Danušce našli

v moči bakterie. Danuška mi s velkou radostí oznámila, že byla 3x na míse, a to je velmi důležité. Umyla jsem ji hlavu, šlo to dobře. Mám instrukci, že nohu a ruku hlavně natahovat – nekrčit. Vašek přinesl měsíčkovou mast.

Danuška říkala Radkovi, že byla na druhém břehu, bylo to tam moc hezké, ale že chtěla moc domů, tak se vrátila, protože tam nebyla její rodina.

Seděla s nohama z postele. Masírování zad. Výměna kanily, měla krev a kousek sraženiny. Dnes se Danuška obrátila na pravý bok, tak jsem ji v pohodě namazala. Slepák se stále nehojí. Danuška říkala, že stála.

12. 8. 2008. Radek donesl anténu. Danušce byla zima, sestřička donesla teplejší deku a vypustila pytlík plný moči, čiré, čisté. Volali jsme dědovi, Danuška říkala: „Mám takový potěšení, mám bacha.“ Vzpomněla si, co měla k obědu.

13. 8. 2008. Danuška dneska měla skrčená kolena a dávala je k sobě a od sebe. Potom trénovala břicho a moc se jí to dařilo a při tom říkala: „Já chci být zdravá a doma.“

Dana dnes poprvé stála v chodítku a zvládla i pár kroků. Usměvavá, spokojená. Volala Amerika (známí) a volali jsme dědovi. Namazali jsme záda.

Dneska jsme umyli Danušce hlavu. Celkem v pohodě. Chodila v chodítku, ale byla unavená, tak se jí to prý moc nedařilo. Masírování zad, ruky a nohou. Hráli jsme člověče. Danuš celou dobu seděla. V pohodě. Radek prohrál. Byla na míse.

Daška je z těch kapaček docela špatně, že se jí ani moc nedařilo. Čtení nutno trénovat. Zkoušeli jsme barvy na hračce a dařilo se.

Ve čtvrtek 17. 8. 2008 pohnula nohou, viděl to i děda. Její otoky se zmenšují, ale krkavice je stále zanesena. Chtěla posadit, cvičila.

Dana šla 2x v chodítku (sama chtěla), pořád opakovala, že by chtěla jít ven. Chodí v protiskluzových ponožkách. Barvy O.K. Čtení trénujeme. Han masírovala nohy, ruce, opravdu super. Kontrola Ilčou 1*.

20. 8. 2008. Daška je disciplinovaná. Hlásí, že má průjem a že chce, abychom veškeré jídlo odnesli. Dnes se dopočítala k číslu 35, co je Danušky nový věk. Telefonovala Radkovi a Tomáškoví.

Daška má cíl jet do rehabilitačního střediska. Sestřičky na chirurgii o ní říkají, že je šikovná, jí sama a snaží se spolupracovat.

Někdy použije nečekaně náročná slova, třeba: design.

Danuška mi vyprávěla, že byla na Malorce a v Itálii s nějakou super společností. Strašně se jí tam líbilo. Ale už se toho nasytila a chtěla se vrátit. Přišla někam, kde to končilo, nebyla tam tma, ale nebylo tam nic. Řekla dobře a pohnula rukou.

21. 8. 2008. Daně jsem nechala na pokoji kartáček (na stimulaci HK), paragon dodám za týden (až se vrátí vrchní sestra z dovolené). Zkoušeli jsme přiřazovat obrázky, lidské tělo. Něco šlo, často se pletla. Dneska je Dana unavená, ospalá. Děkujeme za informace. Primářka mě informovala o krkavici. Jde v pondělí, snad to bude dobré. Budou ji vpichovat nějakou látku.

23. 8. 2008. Dana byla dobrá. Namazala jsem ji záda, hráli jsme člověče a procvičovali slova, dělá pokroky.

Cvičení s obrázky a s perem.

Masírování. Cvičení nohou a břicha. Mytí hlavy.

Vyšetření (angiografie) proběhlo v pořádku.

26. 8. 2008. Masírování celého těla, cvičení. Procvičování obrázků: povolání a tělo. Volala Amerika, Dana super. Mávala dětem z okna.

27. 8. 2008. První psaní Dany.

Zuzka: „Musím být potichu. Danuška sleduje svůj seriál, tak musím počkat. 😊“

28. 8. 2008. Dneska pohnula pravou rukou, hýbala s ní víc než jindy a měla z toho velkou radost.

Přijel za ní bratranec z Moravy Radim Jindráků.

Dneska se koupala, byla na záchodě. Daška byla opravdu veselá, měla radost, že jsem zůstala na večeri.

31. 8. 2008. Venku vedro. Hrajeme člověče. Tomášek má 4. narozenky. Katka OK. Danuška je smutná. Budeme večeret. Děti musí domů, zítra škola a školka. Drbeme záda.

DENE, DANA KAKUČAK
B-RIRDĚR

2. 9. 2008. Jeli jsme s Daškou na procházku. Byla v civilu. Bylo to až dojemné. Nechtěla ani, abychom mluvili. Děda konečně mluvil s primářkou. Radek: „Jak se cítíš?“ Danuš: „Jako král.“

Byla unavená, cvičila, koupala se. Setkání s právníkem proběhlo v naprosté pohodě. Radek přebírá veškerou .... Začala se oblékat a moc se jí líbí chodit v botech.

5. 9. 2008. Velká návštěva. Pavel a Katka Žerníčkoví z Berouna.

6. 9. 2008. Byla jsem s Danuškou venku. Do vozíčku nám pomohla sestřička, ale z vozíku jsme to v pohodě zvládly sami dvě. Měly jsme velkou radost. Do křesla šla o jedné berli za pomoci Radka.

7. 9. 2008. Dneska si Danuška pochvalovala, že se jí dobře chodí a že to zvládneme. Dokázala si obléct sama kraťasy. Radek donesl polévku a škvarkové placky.

Sama si sedla na posteli.

Čtení. Byli jsme venku.

10. 9. 2008. Je to tady samá legrace. Prosmáli jsme celou návštěvu. Moc jsme toho nedělali, neboť pro samé klukoviny jsme nestíhali. Vše jsme dohnaly, když nás opustil Radek. Uklízely jsme. Třídily jména. Četly.

Byla venku s babičkou. Já jsem přišel pozdě. Chystám se na neděli, že ji vyvezu. Byla unavená. Má menstruaci 1. den.

Cvičili. Hráli dámu a pexeso.

Četly jsme. Zpívaly. Danuš sedí. Teď chvíli stála úplně sama. Sama si sedla na postel.

14. 9. 2008. Danuška říkala, že sama chodila po chodbě a sama si namazala chleba. Chodili jsme po chodbě. Chodila i sama a potom o berličce.

Byla s hůlkou až u dveří na chodbu.

„Prosím o donesení dlouhé (nejdelší) obouvací lžice. Děkuji.“ Ergoterapeutka.

17. 9. 2008. Dnes byla v koupelně s ergoterapeutkou. Šikovná, umyla si hlavu. Šli jsme v chodítku po chodbě až k čáře před jídelnou. Bezchybně! Pak byla unavená.

Donesla jsem kvasnicovou polévku kvůli oparu a štrúdl. Nemám to vyzradit. Moc jsme si pochutnaly. Danuš snědla jenom 2 kousky. Sama stála u postele.

18. 9. 2008. Dnes jsme šli s rehabilitační sestrou na WC. Půjčila jsem nástavec. Téměř bez problémů. Dana měla obrovskou radost: poprvé na „malé“.

Dnes 2x na WC o holi. Odpoledne ještě chůze v chodítku. „Přebírala hrách“. Hrách v kyblíku, slouží jako jemná masáž, simuluje, uvolní ruku. Ergoter.

Vše v pohodě, četli a povídali si. Děda.

Prohlídka fotek rekonstrukce koupelny. Vycházka na vozíku. Jedna káva (capucino). Slovíčka + obrázky.

Dnes jsme šli k sesterně. Potom na WC s nástavcem. Opět měla radost.

21. 9. 2008. Velká procházka. Kapucko celé vypila. Byli jsme až ve Špáru. Byla u vytržení. Pravidelné čištění zubů.

Masírování chodidel a zad. Čtení s Katkou.

23. 9. 2008. Chůze na záchod. Zkoušeli jsme kreslit, psát. Možná by Danu bavilo kreslení, omalovánky. Říkala, že by byla ráda, kdybyste mohli donést fixy nebo pastelky a papír. Po cvičení a chůzi byla unavená. Dnes jsme přidaly umývárnu, umyly jsme ruce. Ergoter.

Danuška byla se sestřičkou na záchodě o francouzské holi. Opravdu velký pokrok. Zpěv písně: Strč prst skrz krk.

Liberec

Do Liberce jsem jela s postelí. Ještě jsem neseděla.

V nemocnici jsem byla na rehabilitaci. Vedle sesterny. Měli jsme na pokoji televizi.

Bylo to těžký, ale zvládla jsem to. Bylo to náročný, ale vozíček jsem si zamilovala. Koupali jsme se a to bylo taky těžký. Péči, oblečení, sestry si nemůžu vynachválit. Byl tam chlap zřízenec, smáli jsme se, koupal mě, obrátil na posteli. Myslím, že se jmenoval Petr, tykali jsme si a bylo mi s ním dobře. Rehabilitace byla složitá, protože jsem nemohla chodit, takže: chůzi a chůzi. Ruku jsem měla špatnou. Na ergoterapii jsme cvičili na židli, s vanou plnou čočky, hrachu a fazole. Musela jsem to míchat.

Když přijel taťka, tak jsme šli do kantýny a to se mi taky líbilo.

Na pokoji byla se mnou paní se stejným postižením, akorát malá mrtvička.

Radek s dětmi za mnou jezdil v sobotu, přes týden měl děti a práci. Radek mi řekl, že jsem měla trombózu v noze. Zasáhlo to plíce, takže embolie plic a mozku. Říkal, že jsem měla namále. Mohla jsem umřít.

Malovala jsem. Spíš vymalovávala. Třeba Radek loupežník. Taky jsem vybarvovala mandaly. A je to tak, že lev, hroch, slonice, koně ...

A pak jsem malovala jenom mandaly.

Ruka se trénovala.

Hrála jsem pexeso. Na jedné kartičce bylo písmeno a na druhé slovo. J = jahoda.

Nemluvila jsem, protože jsem nemohla. Poslouchala jsem a poslouchala zajímavé věc a říci jsem to nemohla. I logoped v nemocnici byl zajímavý. Mluvení bylo zásadní, ale mluva byla náročná.

Doma jsem jednou byla. Nebyla a byla. Jednou jsem nechtěla jet domů protože to doma bylo vyčerpávající.

V Liberci jsem byla šest týdnů. Šest týdnů na vozíku. A nevěřili, že se rozchodím.

Asi za deset týdnů poté jsem v Chotěboři potkala primáře z Liberce a říkám: „Ahoj primáři“. On: „To jsi ty, ta Česká Lípa?“. Pak řekl Radkovi, že vrátí diplom, protože nevěřil, že budu chodit.

Chotěboř

Těžko se to povídá. Peklo.

Když jsem přišla do Chotěboře, tak tam bylo asi čtyřicet pacientů. Na pokoji nás bylo pět. Byli různě postižení a já jsem nemluvila.

Příbuzní odešli a já jsem nemluvila. Chytala jsem se každého obrázku, který znamenal „domů“.

Přátelila jsem se s paní Jitkou Janáčkovou, protože můj táta se s ní znal ze školy. Bohužel chodila jenom ve čtvrtek. Pomohla mi řešit pocit, že nevím, kde jsem, co se mnou bude. Měla jsem pocit, že do Chotěboře nepatřím. Bylo to takový ošklivý. Starý. Zima. Sníh. Na pokoji starý lidi. Když jsme se koupali, tak jednou za týden. Čaj nebo mléko jsme dostávali, ale nemohli jsme mít na pokoji konvici. Kávu nám zalévali v jednu hodinu.

Bolela mě noha. Sestřička řekla: „No tak bolí“.
Na hekání pacientů reagovaly stejně.

Já jsem měla tu výhodu, že jsem usnula a to tvrdě. Zvuky a sténání pacientů jsem pak neslyšela.

Tři týdny tam a pak domů. Vánoce. Tam měnili okna. Týden doma a znovu do Chotěboře. Na pokoji už jenom tři, ale musela jsem chodit na rehabilitaci. Pěšky nahoru a dolů. Rehabilitační se mnou chodila. A bylo to tak, jako že ... hrozný. Ale chodím.

Celkem jsem v Chotěboři byla třikrát. Poprvé v zimě, s přestávkou na vánoce, celkem deset týdnů. Potom v létě osm týdnů a pak za rok v létě ještě čtyři týdny. To už jsem pobyt lépe

*ka stpitanu pka r vyptevpi
mouie vztahov
zu ovahy*

snášela. Rozdávala jsem vybarvené mandaly. Papír na mandaly mi nosily z domů Radek nebo Ilča.

Tělocvičnu jsem neměla ráda, ale cvičit se musí. Na rehabilitaci na stole to bylo dobrý.

Dobrá byla v Chotěboři „hračkárna“, to je ergoterapie. Tam jsme trávili příjemný čas. Pracovali jsme rukama a na počítači. Hráli jsme pexeso. Hráli jsme i na počítači.

Doma

Asi v březnu 2009 jsem skončila s rehabilitací v Chotěboři. Chodila jsem špatně, ale chodila. Přijel si pro mě do Chotěboře Radek s dětmi. To překvapení, že přijel s mou milou kamarádkou Lenkou Limberkovou, bylo ohromné, ještě teď mám slzy v očích. Odvezli mě domů.

Den po příjezdu jsme šli k sousedce Martině a tam bylo taky dobře. Měli radost, že žiji. Uspořádali oslavu na přivítanou. Bylo to ohromné. Nečekala jsem takový návrat.

Domov byl změněn. Bylo uklizeno. V koupelně byl sprchový kout. Bylo to jinak uspořádané, ale líbilo se mi to. V obýváku byly rozvěšené fotky, co jsem dělala v nemocnici. Bylo mi to příjemné.

Chodila jsem na rehabilitaci. Chodila jsem a chodila jsem a užívala jsem si. Rychle jsem se zlepšovala a měla jsem dobrou náladu. A pak se to stalo. Zase. Upadla jsem v nemocnici. Pomohly mi vstát a chtěla jsem jít domů. Ale bolelo to. Tak jsem v nemocnici zůstala. Vypadalo to, že to bude vážné. A bylo. Čtrnáct stehů na pravé ruce a titanový kloub do ramene. A znova se učit chodit.

Přestala jsem si chodit do školní jídelny na oběd a začali mi ho vozit domů. Přestala jsem chodit na rehabilitaci do nemocnice a rehabilitační sestra chodila ke mně domů. Říkám si, slepák, mrtvička, embolie plic a ruka a rameno nanic, tak to by snad stačilo.

Změna

Byla jsem normální a teď jsem nenormální. Přiznám se, že jsem měla již před úrazem respekt k postiženým. Když jsem byla jako malá ve škole, vnímala jsem, že naproti jsou postižené děti. Chtěla jsem jim pomáhat. Táhlo mě to k nim.

Předtím jsem normálně mluvila, spíš hodně mluvila. Teď jsem používala jednoduchá slova: podat, přidat, ahoj, dobrý den, nashledanou, miluji tě, taktéž, protože, děkuji ... a možná ještě dvě tři další slova.

Ruka také není normální. Předtím pořád něco dělala. Byla to moje pravá ruka, česala mi vlasy a druhá ruka odpočívala. Podávala mi kafe a druhá ruka odpočívala. Psala, milovala atd. Teď je moje levá ruka mojí pravou rukou.

Zjistila jsem, že mám oporu v rodině. Poznala jsem, že se rodina o mě postará. Teďka volám mamce i taťkovi dennodenně. Předtím jenom občas.

Taťka, Vendul, segra a já jsme v létě byli v Litoměřicích. Byla jsem na vozíku a líbilo se mi to.

Denní stacionář

Do stacionáře jsem nechtěla. Jeden den a změnila jsem názor. V době sepsání jsem ve stacionáři. Příjemný lidi i klienti jsou výborní. Můžeme dělat legraci, protože je to legrační. S kamarády a kamarádkami je veselo. Protože ta situace co byla a teď ... tak se smějí. Ale je to takový, že se smějí, protože doma je to někdy těžký.

Operace žlučníku. Byla jsem připravená, že to zvládnou. Bylo to hrozný. Nehojilo se to. Možná dvacet stehů. Naopak operace očí se povedla. Zasáhl taťka, doporučil mi doktorku v Děčíně.

Když jsem přišla do stacionáře, tak jsem neuměla dělat rukama košíky. Ale mám jednu ruku a zvládla jsem to. A to je výhoda, protože se odreaguji a jsou u toho příjemný lidi. A zasmějeme se.

Pak máme internet a to je fajn, protože se můžeme spojit s lidmi venku. A mejlujeme. Také ping-pong. To jsem také dobrá, protože já jsem levou nepoužívala a jde to. To mě hřeje. Fajn je i cvičení v tělocvičně. Když je čas, tak maluji nebo zdobím sklenice.

Na sraz rodiny jsem přinesla košíky, co jsme dělali ve stacionáři. Musela jsem platit, protože proutí je moc drahé, ale vyplatilo se. Deset minut a bylo to pryč. Nedostalo se na všechny. Já myslím, že to je zázrak, že to jde.

Žiji.

Diktováno ve stacionáři v lednu – únoru 2013.

20. 02. 2013

Děkuji za vše mamce, tat'kovi, Ilče a Radkovi.